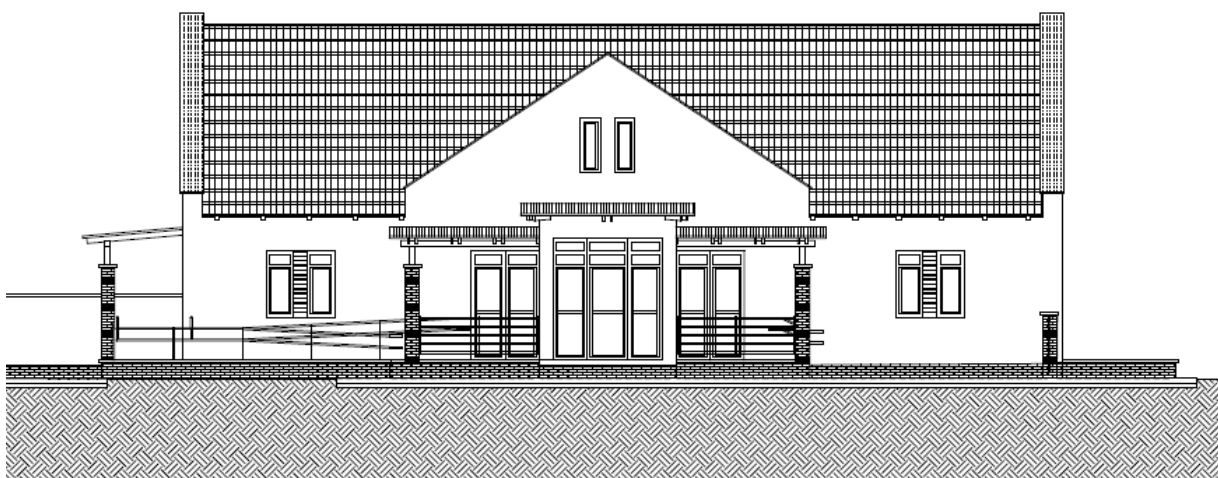

AKADÁLYMENTESÍTÉSI TERVFEJEZET

**A nagyalásnyi orvosi rendelő épületének fejlesztése
(Nagyalásny, Béke tér 5., hrsz. 19)
című pályázati anyaghoz**

Építtető: **Nagyalásny Község Önkormányzata**
8484 Nagyalásny, Kossuth u. 29.
képviseli: Csöngei Gábor polgármester

Tervező: **Strommer Csaba** okleveles építészmérnök
8591 Pápa, Akácfa u. 11.
É 19-0274

Rehabilitációs környezettervező
szakmérnök: **Nagy Lehel**
8500 Pápa, Bocsor I. u. 44.

ELŐZMÉNYEK

Nagyalásny Község Önkormányzata a TOP 4.1.1-15-VE1-2016-00002 azonosítószámú „Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése” elnevezésű pályázat keretében **„A nagyalásnyi orvosi rendelő épületének fejlesztése”** projekt címmel a **Nagyalásny, Béke tér 5., hrsz. 19** szám alatti ingatlanon található orvosi rendelő, védőnői tanácsadó és fogorvosi rendelő átalakítását, bővítését és akadálymentesítését tervezi.

Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. Törvény 2.§ meghatározza az akadálymentesség fogalmát, mely szerint akadálymentes az épített környezet akkor, ***„ha annak kényelmes, biztonságos, önálló használata minden ember számára biztosított, ideértve azokat az egészségkárosodott egyéneket vagy embercsoportokat is, akiknek ehhez speciális eszközökre, illetve műszaki megoldásokra van szükségük”.***

A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. Törvény II. fejezetének 5.§-a kimondja, hogy ***„a fogyatékos személynek joga van a számára akadálymentes, továbbá érzékelhető és biztonságos épített környezetre”.***

„Az egyetemes tervezés eszméje az a preventív gondolkodásmód, tervezési stratégia, amely már a tervezés folyamatának az elején figyelembe veszi a használók képességeinek különbözőségét. E tervezési stratégia gyakorlásával olyan termékek jönnek létre, amelyek különleges tervezési megoldások és adaptáció nélkül biztosítják a lehető legtöbb ember számára a legteljesebb és legönállóbb használhatóságot. Jelen esetben a “termékek” megnevezés a legkülönbözőbb használati tárgyakon, eszközökön túl valamennyi, az ember által formált környezetre, szolgáltatásra és infrastruktúrára is vonatkozik, tehát az építményekre, épületekre is. Termékek, minthogy ezek is valamilyen ember által végzett tervezési folyamat eredményeként jönnek létre.” (Segédlet a közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés megteremtéséhez)

AZ AKADÁLYMENTES KÖRNYEZET KIALAKÍTÁSÁNAK ÉPÍTÉSZETI ESZKÖZEI

I. ÉPÜLET KÖRÜLI KÖRNYEZET

I/1. Megközelítés

Az ingatlan a Béke térről közelíthető meg, mely aszfalt kopórétegű pályaszerkezettel rendelkezik. A közút csatlakozás és az érintett oldalon található járda aszfaltozott, sík felületű, akadálymentes közlekedésre alkalmas.

I/2. Ingatlanon belüli megközelítés

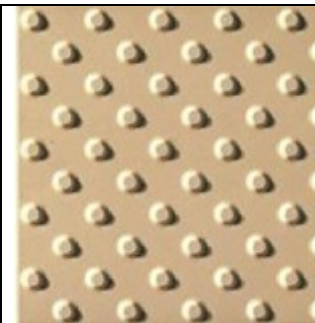
Az udvar az akadálymentesített parkolóig síkfelületű, beton térburkolatot kap, ezáltal az akadálymentes közlekedés biztosítva lesz. Vízelvezetés céljából oldalirányú lejtése max. 1-1,5% legyen.

Mivel a három különböző funkció két útvonalon érhető el, a tapintható térképpel, és Braille írással ellátott információs tábla az épületen kívül, annak falán legyen elhelyezve, és vezetősávval vezessen hozzá.

Akik először érkeznek, fontos, hogy megtalálják a táblát, ami segít megtanulni az útvonalakat. A vezetősáv a faltól 0,40 m-re fusson. Az információs tábla előtt 0,90 m hosszúságban veszély jelző taktilis útburkolat legyen, hogy biztosan észre lehessen venni. Az információs táblától a vezetősávot a lépcső előtti veszély jelzőig kell elvezetni, az útvonal megismerése után könnyen el lehet igazodni.

Veszély jelző taktilis útburkolat:

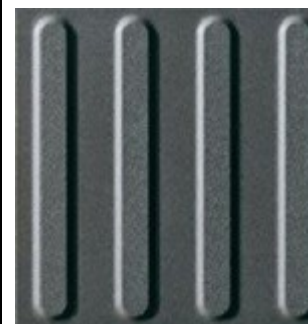
A veszélyt jelző burkolat a környezetből kiemelkedő, diagonálisan elrendezett gömbsüveg vagy csonkakúp alakú, pontszerű elemekből áll. Az egyes pontszerű elemek átmérője 12-25 mm, magassága 4-5 mm, a raszter távolság az elemek átmérőjének függvényében 42-70 mm.

Vezetősáv:

Méret: 30x30x5 cm

A vezetősáv feladata, hogy a közlekedők számára kijelölje a biztonságos közlekedést biztosító gyalogos folyosó tengelyét, illetve az ehhez kapcsolódó, innen leágazó útvonalakat. A vezetősáv az útvonal tengelyével párhuzamosan futó, a környező burkolatból kiemelkedő párhuzamos bordákból áll. A bordák szélessége 17-30 mm között változhat, de adott vezetősávon belül egységes kell legyen. A bordák magassága 4-5 mm, tengelytávolságuk a szélesség függvényében 75-85 mm.

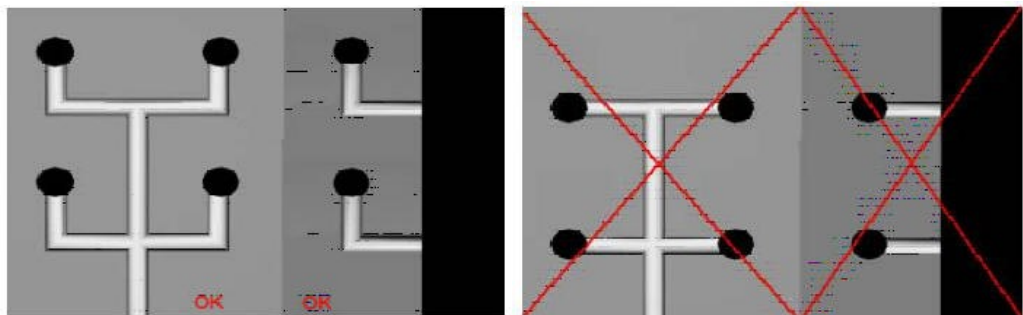
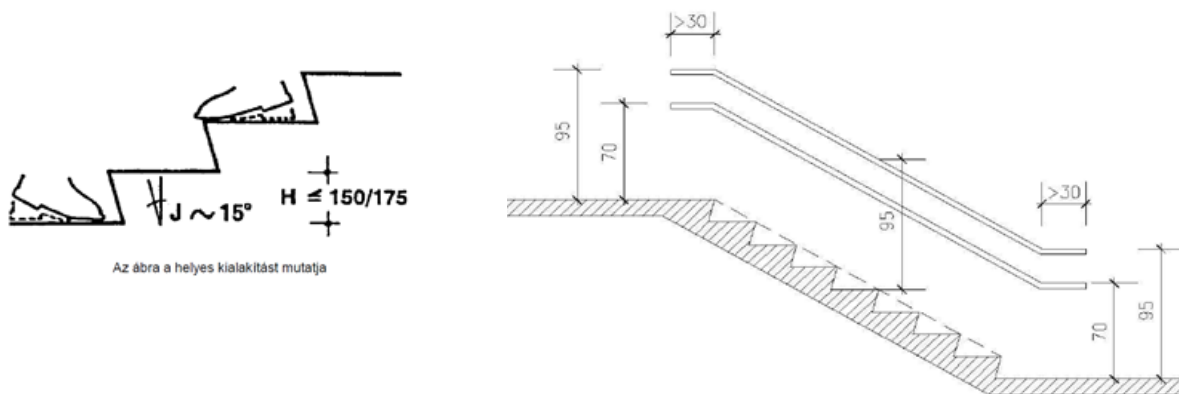
I/3. Lépcső

A szélfogó és az udvar közti 40 cm-es szintkülönbséget rámpa és lépcső hidalja át.

A 65. § (1) alapján a lépcsőfok méreteit a „ $2\ m + sz = 60-64\ cm$ ” összefüggés alapján kell meghatározni [m = a fokmagasság cm-ben, sz = a fokszélesség (belépőszélesség) cm-ben, a járóvonalon mérve].

Közhasználatú intézményben a lépcsők fokmagassága max. 15 cm lehet, a fokok magassága nem lehet eltérő, ezért 3 lépcsőfokot kell kialakítani, ~13,3 cm magassággal. A lépcsőfokok homloklappal ellátottak és orr nélküli kialakításúak legyenek. A lépcsőfokokat kontrasztos él képzéssel kell jelölni. A lépcső indulásának és érkezésének taktilis jelölése is szükséges veszély jelző taktilis útburkolati jellel, annak teljes szélességében és 60 cm menetirányú hosszban, a lépcső élétől 30 cm-el.

A lépcsőt korláttal kell ellátni. Kétoldali, kétsoros korlátot kell kialakítani, 70 és 95 cm magasságban, melyek a lépcső végeinél 30 cm-el túlnyúlnak. A korlát jól fogható, kör vagy ellipszis keresztmetszetű legyen, átmérője 4,5 cm. A tartószerelvények ne akadályozzák a folyamatos fogást. A korlátot úgy kell tervezni és megvalósítani, hogy egy 120 mm átmérőjű tárgy ne férjen át a nyílásain, és ne tartalmazzon felmászást elősegítő, fellépőként szolgáló elemeket.

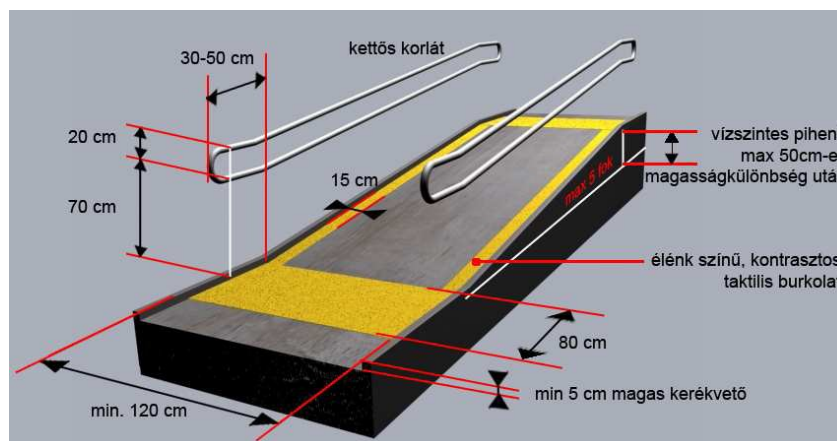

I/4. Rámpa

A szélfogók és az udvar között 40 cm szintkülönbség található, mely a lépcsők mellett egy kétkarú, akadálymentes rámpával lesz áthidalva oly módon, hogy második karból 2 db lesz, az egyik a védőnői tanácsadóhoz vezet majd, a másik pedig az orvosi, fogorvosi rendelőkhöz. Mindegyik kar 5% lejtéssel bír, szélességük 1,50 m, az első, közös kar 3,60 m hosszú. A közös pihenő egy 2,72 x 3,35 m-es vízszintes terület. Mind a két „második” kar érkező szintjén is meg lesz az 1,5 x 1,5 m-es vízszintes terület. A kialakítandó kétoldali korlát legyen kontrasztos, kétsoros, a járófelülettől számított 0,70m illetve 0,95m magasságban elhelyezve, és 0,30m-s túlnyúlással bírjon. A korlát tartóelemei nem akadályozhatják a folyamatos fogás vezetését. (OTÉK 41. § (3), 66. § (2))

A rámpa szabad oldalán 10 cm magasságig lecsúszásátgátló mellvédfallal kell megvalósítani.

A rámpakarokat az alábbi képen látható módon élénk színű, kontrasztos burkolattal kell ellátni, az első rámpakar induló, és a két második rámpakar érkező oldala pedig veszély jelző taktilis útburkolati jellel is legyen ellátva, a rámpa teljes szélességében, 60 cm menetirányú hosszban, a rámpa előtt 30 cm-el.

I/3. Akadálymentes parkoló

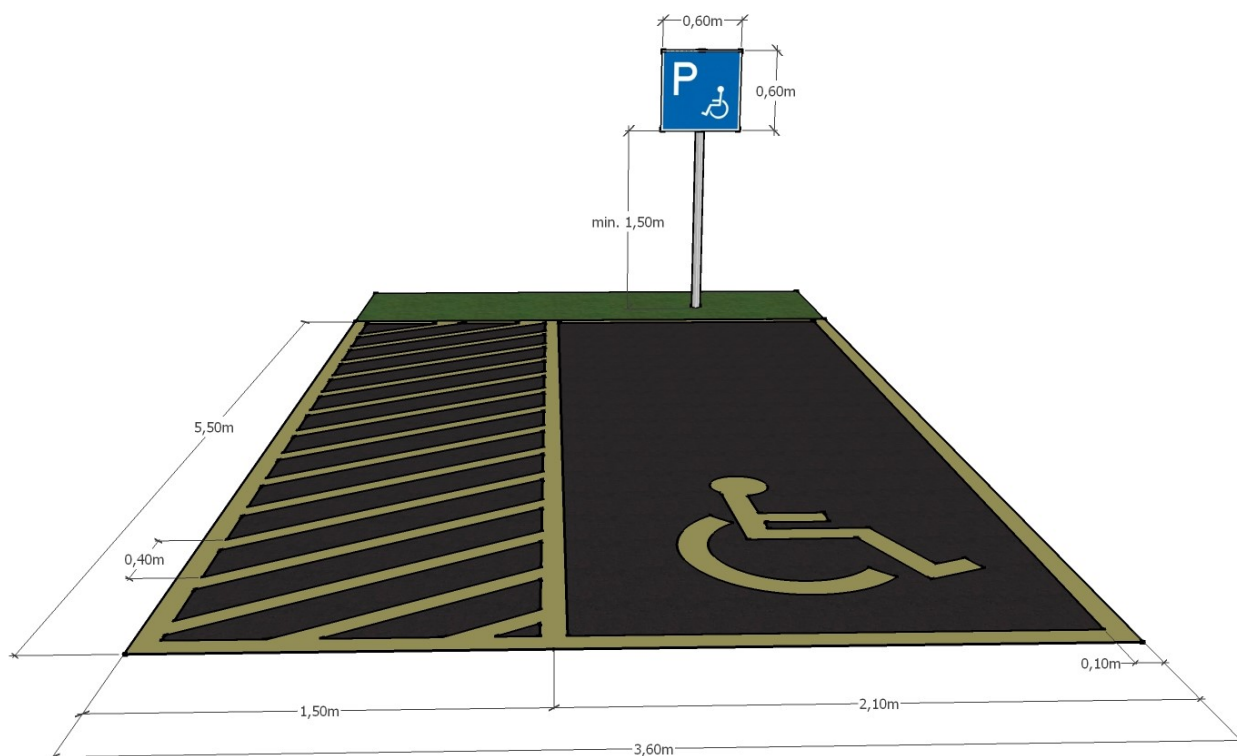
Az udvaron 10 db parkolóhely létesül, melyekből az egyik akadálymentes lesz. Az akadálymentes parkoló akárcsak az előtte lévő terület, szilárd, beton térkő burkolattal épül. A vízelvezetés biztosítására max. 1-1,5 %-os oldalirányú lejtéssel bírjon.

Az akadálymentes parkoló minimális mérete 3,60x5,50 m: 2,10 x 5,50 m parkoló és 1,50 x 5,50 m kiszállási sáv.

A parkolót 10 cm szélességű, kontrasztos színű keret felfestéssel, a kiszállási sávot 10 cm-s átlós, 40 cm-s tengelytávolságú felfestéssel kell jelölni. Fel kell festeni az akadálymentesség nemzetközi jelét is. A parkolóval szemben a

„mozgássérültek számára fenntartott hely” szabványos tábla helyezendő el. A táblák és jelzések egységes kialakításánál minden esetben a KRESZ vonatkozó szabályait kell figyelembe venni. A tábla alsó éle –mellékelt ábrától eltérően- min. 2,20m-en legyen!

A rendelők parkoló felől lévő bejáratainak akadálymentes elérhetőségét a parkolóhelytől biztosítani kell.

II. ÉPÜLETEN BELÜLI KÖRNYEZET

Az akadálymentes közlekedés érdekében csúszásmentes, szilárd és könnyen tisztán tartható burkolat tervezett, a gyengénlátók számára eligazodást segítő burkolatot, és/vagy optikai vezetősávot kell létesíteni, például a falak mellett kontrasztos sáv „színezése” oly módon, hogy érzékelhető sáv alakuljon ki, mely folyamatos vonalvezetésű, kivéve az ajtók szélességében. Ennek a kontrasztosságnak javasolt a váróterem székei alatt is megjelennie, hogy ezáltal jobban kirajzolódjon a közlekedési sáv. A térbeli tájékozódást segítően a lábazat és ajtókeret a padlóhoz és falhoz képest kontrasztos színű legyen.

Vakok számára a hely egyszerűsége miatt nem szükséges vezetősáv kialakítása, amennyiben mégis kialakításra kerül, akkor csak a vendégek számára használható funkciókhoz vezessen.

A helyiségek megvilágítása egyenletes legyen. A világítótesteket úgy kell elhelyezni, hogy azok káprázást, elvakítást ne okozzanak.

II/1. Főbejárat szélfogó

Az orvosi, valamint a fogorvosi rendelő várótermébe a főbejárat szélfogón át vezet az út. A szélfogót egyik oldalról a lépcső felől, másik oldalról pedig a rámpa felől lehet megközelíteni. A lépcső felőli oldalon és a váróterem felé vezető oldalon kifelé nyíló, a rámpa felőli oldalon pedig befelé nyíló ajtó található. Mindhárom ajtó aszimmetrikus kialakítású, az ajtónyitásra gyakrabban használt szárnyának szabad nyílása min. 0,90 cm legyen.

A nyílászárók legyenek kontrasztosan kiemelve a könnyebb érzékelhetőség érdekében.

Padlószinttől mérten 30 cm magasság alá ne nyúljon az üvegezés. Az ajtók küszöbmentes kivitelben készüljenek.

A komplex akadálymentes bejárat kialakításához a következők kialakítása javasolt:

Az állandóan használt ajtószárnynak egyértelműen megkülönböztethetőnek kell lennie. Az üvegezett kialakításra vizuális jelzés kerüljön. Ez lehet például az üvegen fixen elhelyezett, legalább 0,10 m átmérőjű színes, tömör pontok, vagy hasonló méretű – nyitásirány felé mutató – nyilak vízszintes sora.

II/2. Védőnői szélfogó

A védőnői tanácsadó váróhelyiségébe vezető szélfogójának bejárat ajtaja befelé nyíló, a váróhelyiség felőli oldala pedig kifelé nyíló, aszimmetrikus kialakítású.

Az ajtók kialakításának követelményei megegyeznek a Főbejárat szélfogónál ismertetettekkel.

A szélfogó mérete 3,50 x 1,75m, így alkalmas az akadálymentes közlekedésre, két oldalán pedig babakocsi átmeneti tárolására is van lehetőség.

II/3. Az akadálymentes WC és mosdó

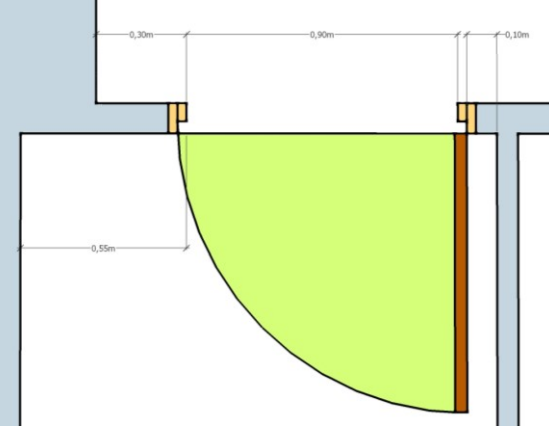

A pályázat során 1 db akadálymentes WC és mosdó kerül kialakításra. Bejárata közvetlenül, előtér nélkül nyílik az árusító térbe. Mérete 2,05 x 2,30 m lesz, 1,50 m fordulási átmérővel rendelkezik majd, így mechanikus kerekesszékekkel kényelmesen használható lesz.

Az akadálymentes WC burkolata csúszásmentes, szilárd és könnyen tisztántartható legyen. A falak mellett kontrasztos sávot kell kialakítani.

A falon a padlóvonaltól mérten 0,90-1,10 m között min. 0,20 m széles, az alapszíntől jól elkülönülő színű sávot kell kialakítani. Ezekhez képest viszont a szaniterek és kapaszkodók színe kellő kontrasztot kell, hogy eredményezzen.

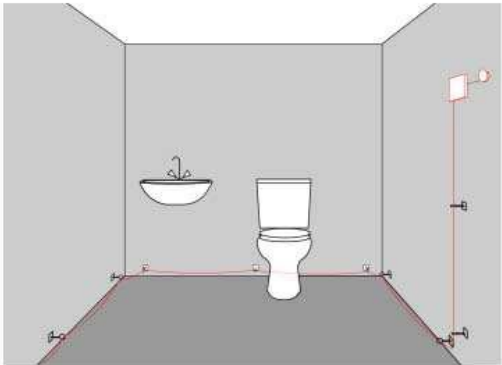
A helyiség megvilágítása egyenletes legyen. A világítótesteket úgy kell elhelyezni, hogy azok káprázást, elvakítást ne okozzanak.

Az akadálymentes WC főbb részei:

<p>Ajtó Kifelé nyíló, küszöbmentes, min. 0,90x1,95 m-s tiszta nyílásszélességű ajtó. Az akadálymentes WC jelét fel kell rajta tüntetni. Az ajtó keretszerkezete kontrasztosan eltérő színű legyen az ajtólaptól.</p> <p>62. § (6) Az akadálymentesség érdekében az ajtó beépítését úgy kell megtervezni és megvalósítani, hogy az ajtó azon az oldalán, ahová nyílik, a zárszerkezet felőli részen legalább 55 cm széles, a másik oldalon legalább 30 cm széles szabad sáv legyen biztosítva a nyílás tokbelszélénél felül. Az ajtó pánt felőli oldalán a burkolt falfelülelettől való távolság legalább 10 cm legyen.</p>	
<p>Ajtó zárszerkezet Az ajtó zárszerkezete íves foglaltság jelzővel ellátott, belülről zárható, vész esetén zárt állapotban kívülről is nyitható speciális ajtózár. Elhelyezési magasság: a kilincs a padlósík felett 90 cm-el legyen</p>	
<p>Ajtóbehúzó kar hossz: 0,60 m csőátmérő: 32 mm szerelési magasság: 0,80 m elhelyezés: ajtó belső lapján, a pántos oldalhoz közelebb Színe, anyaga: rozsdamentes, vagy ajtólap színétől kontrasztosan eltérő</p>	

<p>Konkáv mosdó Szerelési magasság: 0,86 m Kiállása: 0,55 m Mosdó alatti lábszabad terület: min. 0,70 m Mosdó előtti szabad terület: min. 0,90 x 1,20 m A mosdó konkáv peremkialakítású. A mosdó szifonkialakítása külső védelemmel ellátott vagy műanyag kialakítású, vagy falba rejtett szifonnal alakítandó ki.</p>	
<p>Csaptelep Típus: forrázásgátlóval ellátott egykaros „orvosi” csaptelep</p>	
<p>Tükör Fixen beépített Szélesség: mosdó szélessége (pl. 0,60 m) Magasság: 1,0 m A tükör alsó síkja: padlótól mért 1,0 m magasságban</p>	
<p>Öblítőtartály Javasolt típus: pneumatikus A gyengén látó személyek számára segítség a nyomógomb kontrasztos kialakítása.</p>	
<p>WC csésze Ülésmagasság: 0,46-0,48 m Faltól mért tengelytávolsága: min. 0,45 m Kiállása: 0,70 m (Ebbe a szerelőfal is beleszámíthat, ha úgy van kialakítva, hogy kerekesszékekkel mellé lehet állni.) A WC-csésze mellett min. 0,90x1,20 m széles helyet kell hagyni az oldalról történő átülés érdekében. A szemből történő átüléshez 1,35 m szabad hely</p>	

<p>szükséges.</p> <p>Kapaszkodók Elhelyezés: WC csésze tengelyétől 0,30-0,30 m-re, 0,75 m magasságban. Csőátmérő: 32 mm Hossz: faltól számított 0,80m Fal felőli oldalon fix kapaszkodó legyen, tér felől nyitott oldalon pedig felhajtható (felhajtott állapotban is rögzüljön!)</p>	
<p>Segélyhívó Segélyhívó beépítése szükséges úgy, hogyha bárhová, bármilyen testhelyzetben esne is valaki a padlóra azt működésbe tudja hozni. Ennek biztonságos módja az, ha a helyiség padlója felett 0,30 m magasságban egy zsinórt vezetünk körbe, ami bárhonnan könnyen elérhető, ennek bárhonnan történő meghúzásával hozzuk működésbe a jelző berendezést. Működtetése esetén az illemhelyen belül is hallható hangjelzést adon vagy fényjelzéssel jelezze, hogy a segélyhívás ténylegesen megtörtént. A segélyhívó nyugtázható kivitelben készül, a nyugtázás az illemhelyen belül kialakított nyomógommbal történik.</p>	

A világítási kapcsolók elérhető magasságban, 0,90-1,10 m között szereltek. Az illemhelyen minden olyan egyéb kiegészítő felszerelése szükséges, ami egy átlagos illemhelyen is megtalálható az akadálymentes elérési magasságok figyelembevételével: pl.: kézzárító és szappanadagoló, alsó síkjuk 0,95-1,10 m magasságban, ruhatartó fogas 1,20-1,50 m magasságban, pl.: falra szerelt szemétkosár 0,30 m magasságban elhelyezve. stb. A WC-papír tartót a WC melletti oldalfalon elérhető magasságban célszerű felszerelni.

Akadálymentes WC és mosdó részei:

- 1,/ Ajtó: a szabad nyílásszélesség 90 cm. A zár szerkezete foglaltság jelzővel ellátott, belülről zárható, vész esetén kívülről is nyitható speciális ajtózár
- 2,/ Az ajtó belső oldalán 60 cm hosszú vízszintes behúzó kar, elhelyezési magassága: 80cm
- 3,/ WC öblítő
- 4,/ Mozgáskorlátozott fali WC
- 5,/ Fix rozsdamentes kapaszkodó, 800mm, elhelyezési magassága: 75-80 cm
- 6,/ Felhajtható rozsdamentes kapaszkodó, 800mm, elhelyezési magassága: 75-80 cm
- 7,/ Akadálymentes, konkáv peremkialakítású mosdó süllyesztett szifon leeresztő szeleppel, em.: 86 cm, középvonalának faltól való távolsága 55 cm
- 8,/ Forrázásgátlóval ellátott egykaros csaptelep fix vagy elfordítható
- 9,/ Fix tükör, elhelyezési magassága: 100 cm, szélessége 60 cm
- 10,/ Kézszáritó vagy törülőkendő adagoló, elhelyezési magassága: 110 cm
- 11,/ Fali folyékony szappanadagoló, elhelyezési magassága: 110 cm
- 12,/ Szemétkosár
- 13,/ Segélyhívó rendszer nyomógombja 90-110 cm magasságban (a körzsinór is ide fut be)
- 14,/ Körben min. 20 cm széles elkülönülő kontrasztos csempeburkolat/sáv
- 15,/ Szabad alapterület 0,90x1,20 m.
- 16,/ A megforduláshoz szükséges szabad hely. Átmérője 1,50 m.
- 17,/ Ruhatartó fogasok, elhelyezési magassága: 1,20-1,50 m
- 18,/ Világítási kapcsolók 90-110 cm magasság közé szerelve.

III. INFOKOMMUNIKÁCIÓS AKADÁLYMENTESÍTÉS

Az infokommunikációs akadálymentesítés a tájékozódást és az eligazítást segíti. Fontos, hogy egységes formában, a létesítmény jellegének megfelelő anyag és kontrasztos színválasztékkal készüljön.

III/1. Irányjelző és tájékoztató táblák épületen kívül

- A pontosított és kialakított helyen az akadálymentes parkoló szabványos táblás jelzése
- Akadálymentes parkoló meglétét és helyét mutató irányjelző tábla
- Információs tábla a falon

A lépcső felé haladva, a falra kerüljön az információs tábla, mely időjárásálló kivitelben készüljön, tartalmazza az épület egyébként is kötelezően feltüntetendő adatai mellett az épület alaprajzát, –vendégek számára releváns- funkcióit, pl. WC-k. Az információs táblán lévő

információ és térkép legyen tapintható, kiegészítve Braille írással, segítve a vak és gyengénlátókat. A térképen legyen feltüntetve, hogy éppen hol áll az olvasó.

III/2. Irányjelző és tájékoztató táblák épületen belül

- Funkcionális (helyiség névtáblák) tábla

A helyiségek megnevezését és a szimbólumokat tartalmazza. Elhelyezésük az ajtó mellett a kilincs felőli oldalon, a falon, 1,50 m magassággal történik, tapintható betűkkel és Braille írással is

Az épületen belül ügyelni kell a táblák megfelelő megvilágítottságára, az alkalmazott betűtípus egységesen nyomtatott nagybetűs Helvetica, a feliratok kontrasztosak, sötét alapon világos színnel készülnek.

A felsorolt táblák nem tartalmazzák a kötelező érvényűen előírt tűzvédelmi irányjelző és biztonsági táblákat.

A táblák elkészítése csak rehabilitációs szakmérnökkel való egyeztetés után történjen meg!

III/3. Indukciós hurokerősítő rendszer

A hallókészüléket használó nagyothallók számára az információhoz történő egyenlő esélyű hozzáférés biztosítására a rendelőkben indukciós hurokerősítőket kell telepíteni. A készülék használati lehetőségét jól látható helyen, piktogrammal kiegészített táblával kell jelezni.

III/4. Akadálymentes weboldal

Az **akadálymentes weboldal** az infokommunikáció egyik fontos eleme.

Biztosítani kell, hogy a nyújtott szolgáltatások az interneten keresztül is elérhetőek legyenek. Fontos, hogy a honlap akadálymentes legyen (a vakbarát verzió nem jelenti azt, hogy a honlap akadálymentes) és ezek az információk

ténylegesen és folyamatosan frissüljenek. Kialakításuk során a W3C szervezetvonatkozó útmutatója a WCAG „A”-s, valamint ajánlott az „AA”-s követelményrendszer.

Az akadálymentesítési tervfejezetben foglaltakat maradéktalanul be kell tartani. A jelen akadálymentesítési műszaki leírásban nem tisztázott kérdések és a tervekben az akadálymentesítést befolyásoló változtatás a tervező és a rehabilitációs szakmérnök jóváhagyását követően történhet.

Pápa, 2017. november 20.

Strommer Csaba
okleveles építészmérnök

Nagy Lehel
Rehabilitációs környezettervező
szakmérnök